

Ny bok!

Jan-Gunnar Sjölin "Bertil Gadö - Bilder om människa och kosmos"

Om konsthistorikern och skribenten Jan-Gunnar Sjölin vid Lunds universitet har Volym tidigare berättat, då han 1993 besökte läns museet och året därpå gav ut boken "Om konstkritik". Sjölin tillhör de få publicister som skapat en särpräglad aura kring sig, med sina självständiga och djuplodande texter kring konst med kanske särskild fokus på surrealismen. Nu har han kommit ut med en ny tegelsten som överraskar både med tanke på innehållet och på bokens speciella upplägg. Boken heter "Bertil Gadö - Bilder om människa och kosmos" (Palmkrons förlag 2005), om en konstnär vilken Sjölin på baksidestexten skriver att "han är mest känd för att vara så okänd". Boende och verksam de senaste femtio åren i Malmö har Gadö skapat sitt eget konstnärliga kosmos, fullt av stridigheter och mångskiftande formexperiment men ändå med ett tonfall som knappast kan förväxlas med någon annan. Med en på sätt och vis "omöjlig" blandning av en slags ortodox surrealism och geometrisk abstraktion stakade han ut en väg som många funnit svårsmält men genomförd med en tålmodighet och konsekvens som med tiden blivit alltmer beundransvärd. Man får också gå tillbaks ett halvt sekel för att se när han blev känd i ett större sammanhang. Han ingick på 50-talet i gruppen "Imaginsterna" tillsammans med bland andra C.O. Hultén och Max Walter Svanberg. I mitten på 60-talet deltog han i de turnerande utställningarna "De otäcka" på Lunds Konsthall och Liljevalchs samt "Imaginsterna" som visades 1967 på Läns museet i Umeå. Men efter det startade, kan man säga, hans vandring in i okändheten. Fram tills nu när en rad kritiker, museimänniskor och konstforskare börjar få upp ögonen på honom. Möjligen kan det bero på det "samtida" nyuppväckta intresset för den traditionella modernismen och måleriet. Jan-Gunnar Sjölin's bok om Bertil Gadö är en systematisk genomgång av ett personligt och originellt konstnärskap på så gott som alla plan, men det blir samtidigt också en krönika över modernismens utveckling främst i södra Sverige, dess ofta förekommande skrätänkande och uppslitande konfrontationer. En stor behållning i boken är det omfattande bildmaterialet, som för ovanlighetens skull kommer först (bilden själv som tolkningsföreträdare!) och som gav mig känslan av att verkligen här omedelbart möta en okänd svensk bildvärld utan företecken. Den andra stora behållningen är de genomborrande analyserna av Bertil Gadös bildspråk, med alla sina frågeställningar och kopplingar till de stora namnen inom de surrealistiska och abstrakta fälten.

Det finns en intressant parallellitet i boken. På samma konsekventa och minutiöst detaljrika sätt som Bertil Gadö arbetar i sin konst så skriver Jan-Gunnar Sjölin sina texter om honom. Jag kan inte komma ifrån min uppfattning om Sjölin som en författare som genomför storskaliga konstnärliga skrivprojekt, alltsedan han någon gång på 70-talet skrev den förmodligen numera legendariska avhandlingen om surrealismen, ett kraftprov som resulterade i boken "Surrealismen - upplevelsen". Sedan dess har varje ny bok av Sjölin i varje fall för mig blivit en upplevelse.

Text: Jan K Persson.

Bilder: Palmkrons förlag.